

5. Святенко А. Греко-Католицька і Римо-Католицька церкви в освітній політиці самодержавства на Правобережній Україні (кінець XVIII – перша половина XIX ст.) / А. Святенко // Київська старовина. – 2009. – № 5–6. – С. 48–60.

6. Парадуха В. Освітня діяльність василіанських монастирів на Правобережній Україні наприкінці XVIII – 30-х рр. XIX ст. / В. Парадуха // Науковий вісник Волинського державного університету ім. Лесі Українки: Історичні науки. – Луцьк, 2001. – № 5. – С. 16–19.

7. Патрило Т. Нарис історії Василіан – 1743–1839. / Т. Патрило // Записки ЧСВВ. – Серія II. – Рим : Видавництво ОО. Василіан, 1992. – 640 с.

8. Полное собрание законов Российской империи. Собрание Первое. с 1649 по 12 декабря 1825 г. (в 45 т.). – Т. XXIV: сь 6 ноября 1796 по 1798 г. – СПб. : Типография II Отделения Собственной Его Императорского Величества Канцелярии. – 1830. – 871 с.

9. Полное собрание законов Российской империи. Собрание Первое. с 1649 по 12 декабря 1825 г. (в 45 т.). – Т. XXV: 1798 – 1799 гг. – СПб. : Типография II Отделения Собственной Его Императорского Величества Канцелярии. – 1830. – 933 с.

10. Полное собрание законов Российской империи. Собрание Первое. с 1649 по 12 декабря 1825 г. (в 45 т.). – Т. XXVI: 1800 – 1801 гг. – СПб. : Типография II Отделения Собственной Его Императорского Величества Канцелярии. – 1830. – 875 с.

11. Полное собрание законов Российской империи. Собрание Первое. с 1649 по 12 декабря 1825 г. (в 45 т.). – Т. XXVII: 1802 – 1803 гг. – СПб. : Типография II Отделения Собственной Его Императорского Величества Канцелярии. – 1830. – 1122 с.

12. Полное собрание законов Российской империи. Собрание Первое. с 1649 по 12 декабря 1825 г. (в 45 т.). – Т. XXXI: 1810 – 1811 гг. – СПб. : Типография II Отделения Собственной Его Императорского Величества Канцелярии. – 1830. – 944 с.

13. Шкраб'юк П. Монаший Чин отців Василіан у національному житті України / П. Шкраб'юк. – Львів: ВВП "Місіонер", 2005. – 439 с.

14. Radwan M. Bazylianie w zaborze Rosyjskim w latach 1795–1839 / M. Radwan // Nasza Przyszłość. – Lublin, 2000. – Т. 93. – С. 153–225.

15. Piótzpczak-Majerowicz M. Bazylianie w Koronie i na Litwie. Szkoły i książki w działalności zakonu / M. Piótzpczak-Majerowicz. – Warszawa ; Wrocław : PWN, 1986. – 271 s.

УДК 061.2:2 (477)

А. Я. Слубська,
викладач кафедри психології та соціології Буковинського державного медичного університету

РОЛЬ НАУКОВИХ ТА ГРОМАДСЬКИХ ІНСТИТУЦІЙ У РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНО-ЦЕРКОВНИХ ВІДНОСИН У НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ

У статті розглядається місце та роль наукових та громадських організацій у формуванні демократичної моделі державно-церковних взаємин у незалежній Україні в 1991-2010-х роках.

Ключові слова: державно-церковні відносини, наукові організації, громадські організації.

Роль научных и общественных институций в развитии государственно-церковных отношений в независимой Украине

В статье рассматривается место и роль научных и общественных организаций в формировании демократической модели государственно-церковных взаимоотношений в независимой Украине у 1991-2010-х годов.

Ключевые слова: государственно-церковные отношения, научные организации, общественные организации.

The Role of scientific and public organizations in the development of State-Church relations in independent Ukraine

In the article a place and role of scientific and public organizations is examined in forming of democratic model of the state-church relations in independent Ukraine in 1991-2010.

Keywords: state-church relations, scientific organizations, public organizations.

За двадцять років розвитку незалежної української держави відбулося формування принципово відмінної від попередньої (радянської та атеїстичної) моделі державно-церковних відносин. Україна стала поліконфесійною країною, яка сформувала одну з найдемократичніших законодавчих систем правових та державних гарантій дотримання свободи совісті та забезпечення однакових умов існування та діяльності релігійних організацій. Такий кардинальний злам моделі державно-церковних відносин і процес заміни їх на ідеологічно протилежні був

би неможливим без участі в ньому наукових та громадських кіл українського суспільства.

Усвідомлення важливості релігійної сфери для громадського життя в процесі побудови демократичного суспільства, пошук основних векторів та визначення пріоритетів державно-церковних відносин на сучасному етапі актуалізують необхідність співпраці держави з науковими і громадськими інституціями з метою вироблення виваженої і далекоглядної стратегії державно-церковних взаємин в конфліктогенному поліконфесійному середовищі.

Метою написання даної статті є історичний аналіз діяльності наукових і громадських організацій щодо розбудови в незалежній Україні (1991–2010 рр.) демократичної моделі державно-церковних взаємин та утвердження міжнародних стандартів свободи совісті.

Історико-релігієзнавчий аналіз ролі наукових та громадських організацій у формуванні державно-церковних взаємин у незалежній Україні в хронологічному діапазоні 1991–2010 рр. ще не був предметом спеціальних досліджень. Однак дана розвідка була б неможливою без наявності значної кількості праць, які так чи інакше торкаються проблеми і дозволяють виявити основні тенденції її розвитку та концептуального осмислення. При написанні статті ми спиралися на існуючі досягнення вітчизняної та зарубіжної історіографії а також академічного релігієзнавства, в яких розглядалися державно-церковні відносини, зокрема роботи М. Бабія, В. Бондаренка, В. Єленського, Я. Калакури, А. Киридон, А. Колодного, В. Пашенка, М. Рибачук, О. Сагана О. Уткіна, Л. Филипович.

Провідною науковою інституцією, яка на початку 90-х рр. ХХ ст. здійснила консолідацію наукових кадрів, громадських та конфесійних діячів навколо ідеї професійного наукового дослідження релігійних процесів, які відбувалися в Україні, розбудови демократичної правової моделі державно-церковних взаємин на основі дотримання принципів свободи совісті є Відділення релігієзнавства, яке з 1991 р. на автономних засадах функціонує в структурі Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України і фактично залишається єдиним науковим підрозділом в Україні з цього фаху.

За 20 років плідної праці Відділенню релігієзнавства вдалося не тільки налагодити й проводити дослідження актуальних проблем релігієзнавства, а й координувати їх в межах країни, сприяти підготовці наукових кадрів з релігієзнавства (істориків, філософів та соціологів). У своїй науковій роботі його дослідники керуються принципами об'єктивності, історизму, світоглядного плюралізму й конфесійної незаангажованості. При Відділенні працює Спеціалізована вчена рада із захисту релігієзнавчих дисертацій із філософських, історичних і соціологічних наук, Координаційна рада з релігієзнавчих досліджень.

Головними підсумками його праці можна вважати:

• формування пострадянської української академічної школи релігієзнавців, поєднаної спільними дослідницькими принципами та методологією вивчення релігійного комплексу в його цілісності та різноманітності;

- створення ефективної системи підвищення кваліфікації і підготовки фахівців в галузі релігієзнавства (історики, філософи, соціологи);
- налагодження постійних зв'язків і співробітництва з переважною більшістю релігійних конфесій країни;
- організацію постійного фахового моніторингу релігійної ситуації в Україні, її аналітичної обробки, проведення релігієзнавчих експертиз і розробки наукових рекомендацій владним структурам щодо формування ефективної політики в галузі державно-церковних взаємин;
- видання ідеологічно неупереджених і конфесійно незаангажованих енциклопедичних, довідкових, монографічних видань і підручників з релігієзнавства, широке розповсюдження високоякісної наукової продукції з релігієзнавства;
- організація просвітницької та освітньої роботи щодо релігійних проблем по всій країні;
- постійний зв'язок зі ЗМІ, надання їм консультативної фахової допомоги щодо висвітлення колізій релігійного життя України і світу;
- організація науково-комунікативних заходів всіх рівнів – від регіональних до міжнародних, формування і підтримка наукових зв'язків з іноземними дослідницькими центрами, окремими вченими та релігійними діячами.
- подолання інституційної відокремленості, виведення вітчизняного академічного релігієзнавства на світовий науковий рівень.

На сьогодні в структурі Відділення релігієзнавства діють відділ філософії релігії, відділ історії релігії та практичного релігієзнавства, науково-дослідницька група з ісламознавства. Актуалізується вивчення проблем свободи буття релігії, новітньої релігійності, історії релігієзнавчої та богословської думки України, а відтак створення відповідних науково-дослідницьких груп. У Відділенні працює 9 докторів наук, 12 кандидатів наук, наукова молодь, 12 почесних наукових співробітників – знаних науковців України і зарубіжжя. Керівник Відділення – Заслужений діяч науки України, доктор філософських наук, професор А. Колодний, заступник – доктор філософських наук, професор П. Яроцький.

Відділення релігієзнавства входить на колективних засадах до Міжнародної Асоціації свободи релігії, Міжнародної Асоціації істориків релігії, Міжнародної академії свободи релігії та віровизнань та ін. Співробітники Відділення є членами багатьох професійних міжнародних об'єднань, побували вже понад сто разів у наукових відрядженнях в біля 30 країн зарубіжжя. Участь в роботі зарубіжних наукових форумів свідчить про міжнародне визнання української релігієзнавчої на-

уки. Відділення приймало у себе в останні 12 років біля 150 іноземних науковців, релігійних діячів, працівників державних установ тощо.

За останні 15 років Відділення релігієзнавства виконало 14 актуальних наукових тем, видрукувало більше 300 праць книжково-брошурної і журнальної форми, близько 700 наукових статей в різних наукових збірниках та ін. Найголовнішим здобутком Відділення є колективні праці “Академічне релігієзнавство” [1], “Історія релігії в Україні” [3], “Релігієзнавчий словник” [5], 7 книг десяти томника “Історія релігії в Україні”, наукові збірники з історії та етнології релігії, історії і сьогодення християнства, свободи буття релігії тощо. Йде робота над три томною “Українською Релігієзнавчою Енциклопедією”.

Відділення релігієзнавства вдруковує щорічник “Релігійна свобода” (15 чисел на поч. 2009 р.), кварталник “Українське релігієзнавство” (48 чисел) та ідомісячник “Релігійна панорама” (98 чисел), серії “Мислителі української діаспори” (4 книги), “Релігії України” та “Викладачу релігієзнавства”.

Щороку Відділенням релігієзнавства організовується і проводиться до десяти міжнародних, всеукраїнських та регіональних наукових конференцій із запрошенням до участі в їх роботі не лише світських, а й богословських релігієзнавців, науковців із інших країн.

Співробітники Відділення викладають різноманітні релігієзнавчі курси у багатьох університетах України. Відділення релігієзнавства має договори творчої співпраці з рядом наукових і навчальних інституцій нашої країни і зарубіжжя, зокрема із Львівським Музеєм історії релігії, Інститутом релігієзнавства Ягелонського університету (Польща) та Міжнародним центром права та релігієзнавства Університету Брігама-Янга (США). Відділення відкрите не лише для творчої співпраці з науковими, освітніми й культурно-просвітницькими організаціями, виконання спільних наукових проектів, проведення соціологічних досліджень, а також і для конфесійних інституцій, своєю діяльністю всіляко сприяє утвердженню в Україні свободи совісті на рівні міжнародних правових стандартів.

Заслугою колективу Відділення релігієзнавства в утвердженні в Україні демократичних стандартів державно-церковних взаємин є створення і продуктивна робота низки громадських організацій різного спрямування, які створювалися за ініціативою і за допомогою його керівництва, і з якими Відділення реалізовує низку довгострокових спільних проектів.

Так в 1993 р. на базі Відділення релігієзнавства створено і зареєстровано Міністром України Українську Асоціацію релігієзнавців, осередки якої є майже у всіх областях України, а також містах Київ і Севастополь. Українська асоціація релігієзнавців (УАР) – позапартійна, світська громадська організація, яка об'єднує на добровільних засадах вчених-релі-

гієзнавців, богословів-релігієзнавців, викладачів релігієзнавчих курсів навчальних закладів України. Членство в Асоціації є індивідуальним і колективним. Працює Асоціація на громадських засадах. Очолює Асоціацію Президент – д. філос. н., проф. А. Колодний.

Головною метою і завданням УАР є: об'єднання і координація зусиль релігієзнавців України на дослідження феномену релігії, розробку актуальних проблем, пов'язаних з історією та сучасним станом релігій в Україні; поширення релігієзнавчих знань, розвиток релігієзнавчої освіти і релігієзнавчого виховання в українській державі; сприяння процесам духовного відродження в Україні, утвердження атмосфери толерантності, взаємоповаги до поглядів, думок, духовно-моральних цінностей, традицій людей різної світоглядної і конфесійної орієнтації.

Асоціація сприяє проведенню наукових досліджень з актуальних релігієзнавчих проблем, а також оприлюдненню їх наслідків. УАР пропагує принципи свободи совісті, вивчає громадську думку з проблем релігії, співпрацює з державними, громадськими організаціями, пресою, надає їм консультативну допомогу з релігієзнавства. Асоціація співпрацює в питаннях духовного відродження в Україні, подолання конфліктних ситуацій в міжконфесійних і внутрішньоцерковних відносинах з релігійними організаціями.

З метою консолідації та підтримки молодих вчених, аспірантів та студентів у вивченні релігій, сприяння утвердженню серед молоді принципів толерантності та плюралізму, свободи совісті та релігії була створена і зареєстрована Київським міським управлінням юстиції 20.08.2004 р. молодіжна громадська організація “Молодіжна асоціація релігієзнавців” (МАР), яка є єдиною такою молодіжною організацією в Україні. МАР об'єднала студентів, випускників, аспірантів та співробітників провідних університетів країни, які вивчають релігійну проблематику.

Завданнями організації є: сприяння підвищенню рівня наукового фаху молодих релігієзнавців; сприяння проведенню наукових досліджень членів асоціації, оприлюдненню їх результатів; співпраця з національними та міжнародними фондами й асоціаціями, державними, релігійними, освітніми, молодіжними і громадськими організаціями, котрі підтримують релігійну толерантність та зацікавлені в міжрелігійному діалозі, активна підтримка налагодження молодіжного міжконфесійного та міжрелігійного діалогу на теренах України; сприяння утвердженню загальнолюдських прав та свобод у свідомості молоді; організація просвітницьких лекцій, семінарів, конференцій, літніх шкіл, фестивалів та інших науково-культурних заходів для підвищення культурно-освітнього рівня молоді; активна підтримка видання інформаційних та аналітичних матеріалів, видань з релігієзнавства та сприяння їх розповсюдженню; вплив законними шляхами на державну політику в сфері освіти, науки, культури та релігії.

Крім суто наукових інституцій, про які йшлося вище, в Україні існує низка громадських організацій дещо іншого спрямування, головним завданням яких є саме інформаційно-консультативна громадська діяльність в сфері суспільно-релігійних взаємин.

З 1 березня 2000 року в Україні діє Центр релігійної інформації свободи (ЦеРІС). Виконавчим директором ЦеРІС є професор Л. Філіпович. Ініціатором його створення стала Української Асоціації релігієзнавців, яку підтримали Відділення релігієзнавства НАН України, Бригам-Янгський університет (США), Фонд "Практична філософія", надавши організаційну, правову, моральну, кадрову та фінансову допомогу. Основним його завданням є інформування щодо релігійної ситуації в Україні та світі й захисту прав громадян та організацій на свободу віросповідань, Центр діє в таких напрямках:

Інформативну діяльність Центр здійснює насамперед шляхом видання щомісяця часопису "Релігійна панорама" (РП). На лютий 2009 р. вийшло у світ сто його чисел. Журнал зареєстрований в Держкомдруці України. Часопис надсилається за передплатою як окремим читачам, так і в центральні державні установи, центральні наукові бібліотеки, в офіси конфесій та ін. РП подає оперативну інформацію про стан релігійного життя в світі та Україні, про стан і розвиток релігійної свободи, про окремі конфесії, що діють в Україні, новинки релігійних та релігієзнавчих видань. Журнал поширюється під час проведення конференцій, читки публічних лекцій співробітниками ЦеРІСу, а також передається в ряд країн зарубіжжя.

ЦеРІС постійно займається організацією і проведенням науково-практичних конференцій, круглих столів, науково-інформативних семінарів та зустрічей. За 10 років його діяльності було проведено таких близько шістдесяті. Щотравня ЦеРІС УАР проводить міжнародну наукову конференцію з проблем свободи буття релігії. Матеріали цих конференцій видрукуються або у черговому випуску щорічника "Релігійна свобода", або ж окремою науковою тематичною збіркою.

Центр активно веде інформаційно-консультативну роботу через масмедіа, присутній в Інтернеті своєю власною інтернет-сторінкою. При цьому велика увага приділяється інформуванню про релігійну свободу та релігійні новини. Співробітники ЦеРІС виступають по українському радіо і телебаченню, на "Радіо Воскресіння". З приводу важливих подій релігійного життя ЦеРІСом ініціюються прес-конференції в різноманітних інформаційних агенціях.

Співробітники Центру постійно зустрічаються з керівними діячами різних конфесій, їх запрошують на з'їзди, конференції, урочистості різних церков і релігійних об'єднань, консультують представників різних релігійних організацій, носіїв окремих релігійних традицій. До Центру йдуть за допомогою чи порадою ті, кому не вдається вирішити проблеми своєї релігійної організації з державними органами.

Співробітники Центру за проханням державних органів чи управління релігійних організацій проводять також експертну роботу. Зокрема до ЦеРІСу зверталися за релігієзнавчою експертизою свого вчення і діяльності свідки Єгови, Церква Останнього Завіту, Богородична Церква, Товариство Свідомості Крішни, Церква Ісуса Христа Святих останніх днів, Об'єднання Махаріші, харизматичні об'єднання, сайєнтологи та ін.

В Україні гостро відчувається відсутність фахових установ в галузі свободи релігій і віровизнань. Жодна із наявних правозахисних організацій в Україні не займається захистом прав релігійних організацій і віруючих. Відтак ЦеРІС вважає необхідним утворення спеціалізованого юридичного підрозділу.

Окремим напрямком роботи ЦеРІСу є видавнича діяльність. За десять років Центром видруковано декілька книжок з питань релігійної свободи, зокрема "Релігія і Церква в суспільних реаліях України" [6], "Толерантність: теорія і практика" [7], "Толерантність: сфера міжконфесійних відносин" (2004), "Державно-церковні відносини в Україні: регіональні аспекти" (2003), "Актуальні проблеми державно-церковних відносин" [2] та ін. Зокрема за участю ЦеРІС вийшли всі числа 2000–2010 років щорічника "Релігійна свобода", щомісячника "Релігійна панорама". За упорядкування і редагування М. Бабія три рази видруковувалися збірки українських і міжнародних правових документів з питань свободи совісті.

В зачаткованій редакцією "Релігійної панорами" бібліотеці "Конфесії України" вийшли брошури "Церква Ісуса Христа Святих останніх днів" та "РУНВіра" А. Колодного, "Вірменська церква в Україні" І. Гаюк. Окрім цього видано англійською мовою книгу "Релігія та Церква в сучасній Україні".

Окремим проектом для ЦеРІС стала Міжнародна молодіжна літня школа, заняття якої в останні три роки проводить вже Молодіжна асоціація релігієзнавців. Кожне літо студенти-релігієзнавці провідних вишів України на зарубіжжя та релігійна молодь різних конфесій протягом тижня мають змогу прослухати лекції знаних вчених, релігійних діячів, провести дискусії, круглі столи й тренінги з актуальних проблем свободи совісті, релігійної толерантності, державно-церковних стосунків тощо.

ЦеРІС має постійні контакти з Міжнародною академією свободи релігії і віровизнань, різними фондами та організаціями. Центр активно контактував із IARF (International Association for Religious Freedom), в результаті чого він прийнятий в цю організацію колективним членом.

Співробітники Центру проводять активну освітянську і просвітницьку роботу із студентською молоддю України, читаючи відповідні курси в провідних вишах країни. Крім того читаються лекції про свободу совісті й державно-церковні відносини в Україні на замовлення в різних організаціях та установах, зокрема в структурах Міністерства оборо-

ни: України, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України тощо.

Для утвердження ідей захисту релігійної свободи запрошуються закордонні спеціалісти в цій галузі. Гостями Центру були відомі юристи, правозахисники професор Коул Дьюрем (США), професор Глорія Моран (Іспанія), директор Інституту релігії і права Анатолій Пчелінцев (Росія), професор Торе Лінгхольм (Норвегія) та ін. Організувався курс лекцій професора з США Г. Біддулфа "Релігійна свобода в демократичній державі" для студентів Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка, Національного університету "Києво-Могилянська академія", інших вузів України. При Центрі діє Бібліотека релігієзнавчої і релігійної літератури та зал релігійної періодики. В ЦЕРІСі працює постійний консульт-пункт з питань свободи релігії.

В Україні також створюються осередки міжнародних громадських організацій, які займаються толерантизацією релігійного життя та утвердженням демократії в державно-церковних взаєминах у світовому масштабі. Так для проголошення релігійної свободи для всіх людей в Україні 25 квітня 2001 р. (зарєєстрована 10.04.2002 р. свідоцтво № 1781) в Києві була створена Українська асоціація релігійної свободи з принципами і засадами, які має Міжнародна асоціація релігійної свободи (МАРС), заснована 1893 р. та зарєєстрована в США як некомерційна освітня організація. В усьому світі існує цілий ряд ефективних самокерованих регіональних і національних відділень МАРС, наприклад: у Бразилії, Гані, Індії, на Карибських островах, у Перу, Росії, Румунії і на Південно-Тихоокеанських островах. МАРС проводить різні заходи, щоб донести до представників влади, релігійних організацій і ЗМІ важливість релігійної свободи як фундаментального права людини, що лежить в основі всіх інших прав.

Завдання МАРС універсальні, і полягають в тому, щоб поширювати принципи релігійної свободи по всьому світі; захищати й оберігати цивільне право всіх людей поклонятися, приймати релігію або переконання за власним вибором, виражати свої релігійні переконання в дотриманні визначених обрядів, проголошенні релігійних принципів і навчання ним інших людей при відповідному відношенні до прав цих людей; підтримувати право релігійних організацій вільно здійснювати свою діяльність у будь-якій країні за допомогою своїх благодійних і освітніх установ; створювати місцеві, національні і регіональні відділення, проводити семінари.

Президентом УВ МАРС є В.Є. Єленський, віце-президентом – Л.О. Филипович, генеральним секретарем – П.В. Ганулч. Створено 13 обласних осередків УВ МАРС в містах: Черкаси, Полтава, Кіровоград, Миколаїв, Суми, Львів, Чернівці, Одеса, Вінниця, Дніпропетровськ, Донецьк, Чернівці, Запоріжжя, Київ та у Київській області.

У 2011 р. УВ МАРС підводить підсумки 10-річної діяльності в Україні. В щорічному прес-релізі організації, зокрема зазначено: "Упродовж майже усього десятиліття Україна демонструвала доволі високі стандарти у сфері релігійної свободи. Неурядові організації, експерти та закордонні спостерігачі констатували дотримання в цілому конституційних принципів свободи совісті на практиці з боку Української держави. Закон "Про свободу совісті та релігійні організації" 1991 р., попри свою нечіткість, декларативність та серйозну недосконалість з точки зору юридичної техніки, сприяв рівності релігійних організацій перед законом і запобігав дискримінації на релігійному ґрунті" [4].

Починаючи з 2010 р. наукове та експертне співтовариство, правозахисники і релігійні діячі з дедалі зростаючою тривогою почали відзначати погіршення релігійної ситуації в Україні. В численних публікаціях періодичних видань Відділення релігієзнавства, УАР, ЦЕРІСу йшлося про надання демонстративних преференцій тільки одній з Церков; про факти тиску на релігійні громади; відмову від прозорості в політиці у сфері свободи совісті, а також – розробки законодавства у цій сфері, ігнорування позиції Всеукраїнської ради церков і релігійних організацій стосовно принципів державно-церковних відносин; посилення спроб перенести в Україну російську модель відносин між державою і церквою, яка (модель) обґрунтовано критикується як всередині Росії, так і за її межами; посилення впливу Московського патріархату на державну політику України стосовно релігійних організацій.

Така ситуація викликала занепокоєння Української асоціації релігійної свободи, яка закликала Президента України, Верховну раду України, Кабінет міністрів України "неухильно дотримуватися Конституції України і чинного законодавства про свободу совісті; не допускати звуження свобод громадян і організацій на релігійному ґрунті; відмовитися від будь-якого тиску на громади віруючих, окремих священнослужителів; не допускати однобічної підтримки однієї з релігійних організацій на шкоду іншим; відновити практику консультацій з Всеукраїнською Радою Церков і релігійних організацій з ключових питань державно-церковних відносин; не переглядати законодавство про свободу совісті до ухвалення Концепції державно-конфесійних відносин, схваленої релігійними діячами, які представляють понад 90% всіх релігійних громад України" [4].

Підсумовуючи вищесказане, можна зробити висновок про формування в незалежній Україні ефективно діючої мережі наукових і громадських організацій щодо вивчення та експертного моніторингу релігійної ситуації в країні, зокрема державно-церковних відносин. Необхідність та ефективність їхньої діяльності не потрібно зайвий раз доказувати. Адже лише існування конгломерату державних і громадських організацій дозволяє ефективно функціонувати громадянському

суспільству, одним з наріжних каменів якого є демократична модель державно-церковних взаємин.

Список використаних джерел та літератури

1. Академічне релігієзнавство: Підручник / За ред. А. Колодного. – К. : Світ Знань, 2000. – 862 с.
2. Актуальні проблеми державно-церковних відносин в Україні: Наук. зб. / Відділення релігієзнавства Інституту філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України, В.Д. Бондаренко, А.М. Колодний. – К. : VIP, 2001. – 206 с.
3. Історія релігії в Україні: Навч. посіб. / За ред. А.М. Колодного, П.Л. Яроцького. – К. : Знання, 1999. – 735 с.
4. Прес-реліз УАРС (9 лютого 2011 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uars.org.ua/documents.php?id=337>.
5. Релігієзнавчий словник / За ред. А. Колодного, Б. Лобовика. – К. : Четверта хвиля, 1996. – 392 с.
6. Релігія і Церква в суспільних реаліях України. Спецвипуск “Релігійної панорами” / За ред. А. Колодного. – К., 2006. – 156 с.
7. Толерантність: теорія і практика. Збірник статей і документів / За ред. М. Бабія. – К., 2004. – 125 с.

УДК 281/284 (477).14

С. В. Филипчук,
кандидат історичних наук, ст. викладач кафедри релігієзнавства Національного університету “Острозька академія”

ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ХРИСТІЯНСЬКИХ КОНФЕСІЙ ТА ПАРТІЙ ХРИСТІЯНСЬКОГО СПРЯМУВАННЯ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ СУСПІЛЬНО- ПОЛІТИЧНОГО ЖИТТЯ КРАЇНИ (2006 – 2007 РР.)

У статті автор простежує діяльність УПЦ МП, УПЦКП, УАПЦ, УГКЦ та протестантів у суспільно-політичному житті України, а також аналізує роботу християнських партій. Висвітлюється взаємозв'язок окремих політичних партій України з християнськими конфесіями. На основі фактичного матеріалу прогнозується подальший розвиток взаємовідношень церкви і держави, церкви і суспільства.

Ключові слова: суспільно-політичне життя, християнські конфесії України, християнські партії, навколорелігійні об'єднання.

Деятельность украинских христианских конфессий и партий христианского направления через призму общественно-политической жизни страны (2006 – 2007 гг.)

В статье автор прослеживает деятельность УПЦ МП, УПЦКП, УАПЦ, УГКЦ и протестантов в общественно-политической жизни Украины, а также анализирует работу христианских партий. Освещает взаимосвязь некоторых политических партий Украины с христианскими конфессиями. На основе фактического материала прогнозируется последующее развитие взаимоотношений церкви и государства, церкви и общества.

Ключевые слова: общественно-политическая жизнь, христианские конфессии Украины, христианские партии, околорелигиозные объединения.

Activity of Ukrainian Christian denominations and parties with Christian direction through the prism of social and political life of the country (2006-2007)

The article traces the activities of the UOC MP, UOC KP, UAOC, UBCC and Protestants in social and political life in Ukraine, and analyses the work of Christian parties. It reveals the relationship of some political parties of Ukraine with Christian denominations. The predicated further